

SCENARIUSZ 12

TEMAT ZAJĘĆ: Ł JAK ŁÓDŹ PODWODNA

Część pierwsza:

1. Przywitanie

Tradycyjnie postaraj się rozpocząć zajęcia od przywitania, które pojawiało się już na poprzednich spotkaniach. W związku z nim podziel uczniów na dwie grupy. Poproś, aby oba zespoły ustawiły się w kołach, jedno wewnątrz drugiego. Teraz przypomnij dzieciom, że na każdych zajęciach obowiązuje nietypowy szyfr witania się. Wskaż, że wspomniany szyfr standardowo składać się będzie z konkretnych cyfr symbolizujących poszczególne, coraz to trudniejsze sposoby przywitania. Na przykład: „jeden – przywitanie się po chińsku”, „dwa – stworzenie oryginalnego gestu powitalnego”, „trzy – naśladowanie żółwia”, „cztery – przybicie kolanami trzech piątek” itd. Warianty kryjące się pod poszczególnymi liczbami możecie ustalić samodzielnie pamiętając jednak o tym, że z kolejnymi zajęciami powinny być coraz bardziej skomplikowane. Teraz, tak jak zawsze poproś uczestników zajęć, aby złapali się za ręce i w stworzonych kołach zaczęli się przemieszczać (jedna grupa w prawo, druga grupa w lewo). Na twój znak, czyli podanie dowolnej liczby z szyfru uczniowie zatrzymują się. Następnie witają się z osobą stojącą naprzeciwko według sposobu kryjącego się pod wypowiedzianą przez Ciebie liczbą.

Cytrynowe zawody

Po przywitaniu się płynnie przejdźcie do realizacji proponowanej zabawy, która opisana została w ramach szybkiej rozgrzewki. Przed rozpoczęciem zabawy przygotuj kilka cytryn oraz szeroką taśmę klejącą. Następnie poproś, aby uczestnicy dobrali się w pary. Wspólnie wyznaczcie linię startu oraz metę. Zadaniem każdego zespołu będzie dotarcie z cytryną do

metry i wrócenie z nią na miejsce startu trzymając ją między czołami. Zadanie wykonujcie na czas. Jeśli którejś parze cytryna upadnie na podłogę automatycznie przegrywa zawody. Wygrywa natomiast drużyna, która w najkrótszym czasie wykonała zadanie. Osoby, którym nie udało się zająć pierwszego miejsca muszą uśmiechając się zjeść plasterki kwaśnej cytryny.

2. Przypomnienie informacji z poprzednich zajęć

Postaraj się w kilku słowach podsumować i przypomnieć informacje z poprzedniego spotkania. Możesz na przykład zapytać, czego dzieci dowiedziały się na ostatniej lekcji? Jakie elementy zajęć najbardziej utkwily im w pamięci? Czy w związku z poprzednim spotkaniem chciałyby jeszcze o coś zapytać lub coś sobie przypomnieć?

3. Hasło na cito

Na każdych zajęciach w ramach krótkiej rozgrzewki umysłowej dzieci będą próbowały odgadnąć definicję wybranego terminu funkcjonującego w języku polskim. Głównym celem wprowadzenia takiego typu zadania jest pobudzenie myślenia twórczego oraz rozwijanie umiejętności budowania skojarzeń. Musisz pamiętać, że w definiowaniu wybranego słowa nie chodzi o precyzyjne podanie objaśnienia, a raczej o intuicyjne nakreślenie przez uczniów obszaru tematycznego i zastosowania. Zachęcaj, więc do podawania wszystkich odpowiedzi, które mogłyby stać się chociażby małą wskazówką prowadzącą Was do rozwiązania zagadki. Metodą, która ułatwi Ci pracę z uczniami nad tym zadaniem z pewnością będzie burza mózgów. Po wyczerpaniu odpowiedzi podawanych przez dzieci podsumujcie zgromadzone informacje i stwórzcie wspólną definicję.

**Hasło do rozszyfrowania na dziś:
SAMOOCENA**

4. Z kroniki Emilki Ranek

Do każdego scenariusza przypisana jest krótka i prosta fabuła, w której pojawia się Emilka Ranek. Dziewczynka uwielbia czytać kroniki wynalazków i co rusz wyciąga na światło dzienne zaskakujące fakty. Postaraj się w ciekawy sposób relacjonować uczestnikom zajęć jej niesamowite odkrycia. Pamiętaj, że proponowaną fabułę możesz dowolnie modyfikować do wieku i potrzeb dzieci.

Podczas świąt Emilka miała wiele okazji, aby pochwalić swoją wiedzę dotyczącą historii wynalazków z całego świata. W trakcie rodzinnych spotkań raczyła, więc rodzinę zaskakującymi ciekawostkami technologicznymi oraz nieznanymi faktami biograficznymi twórców. Szczególnie uważnie zawsze słuchał wnuczki dziadek Anatol. Tajemnicą nie było, że tym nietypowym hobby zaraziła się właśnie od niego. Mimo dużej różnicy wieku od dawna nadawali na tych samych falach i rozumieli się bez słów. Miło się patrzyło na relacje, które ich łączyły. Emilka przy stole zawsze siadała obok dziadka, aby wyraźnie słyszeć wszystko to, co opowiada. Dziewczynka miała świadomość, że dziadek jest chodzącą skarbnicą wiedzy, która dzięki bogatemu doświadczeniu nie dorówna nawet stosom archiwalnych kartonów.

Podczas jednego ze świątecznych obiadów Emilka poprosiła dziadka, aby po raz kolejny opowiedział historię powstania pierwszej łodzi podwodnej. Każdy członek rodziny Ranków, ich najbliżsi znajomi, a nawet sąsiedzi wiedzieli, że Anatol uwielbia relacjonować przebieg tego wydarzenia. Mimo że wszyscy znali już wspomniane opowiadanie na pamięć zawsze chętnie wysłuchiwali jego rozprawy raz jeszcze. Wiedzieli, bowiem, że sprawia mu to wielką radość i choć na chwilę pozwala wrócić do czasów młodości. Mało, kto wie, że dziadek Anatol długo marzył o tym, aby zostać marynarzem. Niestety uciążliwa choroba morska nie pozwoliła mu spełniać marzeń. Od tamtej pory jednak skrupulatnie analizuje i czyta pojawiające się nowinki dotyczące wszystkiego, co porusza się na, jak i pod wodą. Dotychczas jednak według dziadka nic nie dorównuje historii

stworzenia pierwszej łodzi podwodnej. Na prośbę Emilki podekscytowany Anatol chrząknął dwa razy i zaczął opowiadać.

Nie muszę Wam moi mili chyba przypominać, że pierwsza łódź podwodna miała formę owalnej beczki i przeznaczona była tylko dla jednej osoby. O tym wspominałem Wam już tysiące razy, podobnie jak o tym, że skonstruował ją David Bushnell – amerykański wynalazca i oficer wojskowy. Do tej pory nie zdradzałem chyba, tylko tego, że jego łódź nosiła nazwę *Turtle*, co z języka angielskiego dokładnie oznacza „żółw”. Drewniany pojazd umożliwiał zmieszczenie jednoosobowej załogi oraz przekładni umożliwiającej poruszanie za pomocą siły mięśni. Wyposażony był w zbiorniki balastowe, które napełniano, jeśli miał się zanurzyć lub opróżniano, gdy miała wynurzyć się na powierzchnię. Skonstruowane stery umożliwiały manewrowanie pod wodą w poziomie jak i w pionie. Warto podkreślić, że prototypowy okręt podwodny osiągał prędkość do niespełna 6km/h i magazynował zapas powietrza wystarczający zaledwie na trzydziestominutowy rejs pod wodną. Zaprojektowana łódź uzbrojona była w minę wyposażoną w zapalnik czasowy. Wywiercając niewielką dziurę w kadłubie wrogiego statku można było ją tam zaczepić.

Po raz pierwszy skonstruowany przez Bushnella okręt podwodny użyto w 1776 roku. Za sterami zasiadł ochotnik, którego zadaniem był atak na brytyjski okręt zakotwiczony niedaleko Nowego Jorku. Okazało się jednak, że nie był on w stanie wywiercić otworu, ponieważ brytyjskie

okręty, poniżej linii wody pokryte były miedzianą blachą. Oczywiście nie chodziło wówczas o zamiar zabezpieczenia się przed próbą takiego ataku, lecz o ochronę przed niszczącymi statki szkodnikami. Jak się później okazało skonstruowany przez Bushnella pierwszy podwodny okręt nigdy nie przyczynił się nawet do zatopienia bądź uszkodzenia choćby najmniejszego okrętu. Koncepcję podwodnych podróży później z powodzeniem rozwijało jednak wielu

wynalazców. Za ojca współczesnego okrętu podwodnego uważa się Johna Hollanda, Amerykanina irlandzkiego pochodzenia. Eksperymentował on na tym polu od 1875 roku. Nieco ponad dwadzieścia lat później udało mu się w końcu skonstruować pierwszy sprawny okręt podwodny o długości czternastu stóp. Mieścił on aż piętnastu marynarzy i był wyposażona w dziobową wyrzutnię torped.¹

Usatysfakcjonowany dziadek na tym fragmencie zakończył swoją opowieść. Zazwyczaj wspominał jeszcze o współczesnych doniesieniach dotyczących tego tematu, lecz tym razem postanowił dać odetchnąć swoim słuchaczom nieco wcześniej. Emilka tradycyjnie podziękowała dziadkowi za fascynującą opowieść. I choć znała tę historię prawie na pamięć, to za każdym razem, odkrywała ją na nowo.

5. Ćwiczeniowe obowiązki

Poproś uczestników zajęć o uzupełnienie metryczki patentowej, która znajduje się na początku Kart Pracy. Następnie zleć wykonanie pierwszych pięciu ćwiczeń umieszczonych tuż pod nią. Są to przykłady zadań umożliwiające rozwijanie refleksu, pamięci oraz spostrzegawczości. Ich celem jest także pobudzanie kreatywności oraz myślenia twórczego. Podczas wykonywania tego typu ćwiczeń bardzo ważna jest koncentracja oraz skupienie. Zadbaj więc, aby w czasie realizacji zadania w sali panowała cisza, a dzieci wzajemnie sobie nie przeszkadzały. Czas przeznaczony na realizację ćwiczeń wynosi około dwunastu minut.

6. Kostki w ruch

Regularne wykonywanie ćwiczeń związanych z kostkami do gry znacznie poprawia pamięć i spostrzegawczość uczniów. Ćwiczy refleks oraz umiejętność wzrokowego zapamiętywania informacji. Po krótkim czasie dostrzec można naprawdę zaskakujące efekty. Kluczem do sukcesu jest jednak regularność oraz stopniowe podnoszenie poprzeczki w indywidualnym dla każdego uczestnika tempie. Powinieneś wiedzieć, że ćwiczenie z kostkami polega na rzuceniu kilkoma sześciennymi kostkami

¹ *Księga wynalazków*; Sławomir Łotysz, (2018), wyd. Dragon, Warszawa; str. 26 – 27

do gry, migawkowym spojrzeniu się na nie a następnie zasłonięciu ich rękoma i próbie odtworzenia w pamięci sumy wyrzuconych oczek. Zaczniacie ćwiczenie od liczby kostek, na których skończyliście trening poprzednim razem. Stopniowo zwiększajcie liczbę kostek pamiętając o tym, że każdy z uczestników zajęć powinien ćwiczyć we własnym tempie. Aby uzyskać jak najlepsze efekty postaraj się przeznaczyć na to ćwiczenie około 10-15 minut oraz spróbuj zachęcić uczestników zajęć do wykonywania zadania także w domu.

Część druga:

7. Rozgrzewka

Postaraj się, aby zarówno pierwsza, jak i druga część zajęć rozpoczynała się od pewnego rodzaju rozgrzewki umysłowo – ruchowej. Dzięki niej szybko dostrzeżesz wśród uczestników zajęć zapał i chęć do dalszej pracy, dodatkowy dopływ energii a także szczery uśmiech. Ponadto, niejako przy okazji będziesz miał wiele szans na wdrażanie ćwiczeń rozwijających refleks, twórcze myślenie oraz umiejętności interpersonalne. Powinieneś także wiedzieć, że jest to dobry moment na obserwację zachowania dzieci oraz pogłębianie relacji grupowej. Pamiętaj o przełamaniu bariery – śmieję się oraz baw razem ze wszystkimi uczestnikami zajęć. To jest wasz czas!

Wymień proszę

Poproś, aby dzieci usiadły w kręgu. Następnie wytłumacz, że będziesz podawał różne polecenie a zadaniem uczniów będzie odpowiadanie na nie kolejno, zgodnie z ruchami wskazówek zegara. Dziecko, któremu zbraknie pomysłu niestety odpada z gry. Najważniejsze jest jednak, aby słuchać siebie nawzajem i nie powielać odpowiedzi innych uczestników. Czas- START!

- Wymień proszę znaną Ci stolicę europejską;
- Wymień proszę znaną Ci część męskiej garderoby;
- Wymień proszę znaną Ci grupową dyscypliną sportową;
- Wymień proszę znaną Ci technikę efektywnej nauki;

- Wymień proszę znaną Ci markę samochodów osobowych;
- Wymień proszę znaną Ci tradycję wielkanocną.

8. Technika słów zamiennych

Wytłumacz uczniom, że technika słów zamiennych, jak sama nazwa wskazuje polega na tworzeniu przypadkowych wyrazów ułatwiających definiowanie różnorodnych elementów językowych. Dzięki niej możliwe staje się poszerzanie słownictwa języka ojczystego, a także efektywne uczenie się języków obcych. Możliwe jest to dzięki wykorzystywaniu wyobraźni oraz budowaniu barwnych skojarzeń, co w efekcie końcowym znacznie poprawia sprawność oraz inteligencję językową. Wytłumacz uczniom, że podstawową zasadą skuteczności techniki słów zastępczych jest podzielenie wyrazu, którego chcą się nauczyć na mniejsze, intuicyjne części np. *ang. hangry/głodny* na „han” i „gry”. Teraz powstałe części definiowanego słowa, przy pomocy bogactwa języka ojczystego należy zamienić na ich wizualizacyjne odpowiedniki. Jeśli dzieci wyobrażą sobie np., że *Malutka **Hania grymasi**, ponieważ nie chce jeść* to dużo łatwiej będzie im odtworzyć w pamięci pisownię i znaczenie słowa *hangry*. Skuteczność tej metody polega na zobaczeniu zapamiętywanej informacji oraz budowaniu na jej podstawie indywidualnych i czytelnych dla ucznia skojarzeń.² Dla utrwalenia informacji wspólnie wykonajcie ćwiczenie szóste zamieszczone w Kartach Pracy. Czas przeznaczony na jego realizację wynosi około ośmiu minut.

9. Joga oka i umysłu

Za chwilę uczestnicy zajęć będą wykonywać ćwiczenia dotyczące podnoszenia sprawności czytania oraz poszerzania pola widzenia. Zanim jednak zaczniecie pracę nad tymi zadaniami w pierwszej kolejności wspólnie z uczniami wykonaj krótką rozgrzewkę, która poprawi ich efektywność. Zachęć do wzięcia udziału w różnorodnych ćwiczeniach oka oraz tych, które wzmagają uwagę i koncentrację. Postaraj się także, aby

² <http://skuteczneuczenie.blogspot.com/2018/04/wybrane-mnemotechniki.html>

uczniowie przez chwilę mieli okazję się odprężyć. Mile widziane będą, więc ćwiczenia relaksacyjne i wyciszające. Przykłady zadań, które możesz wykorzystać zostały opisane poniżej. Powodzenia.

Toczę piłkę toczę

Poproś, aby Twoi uczniowie wyobrazili sobie, że siłą wzroku muszą przeprowadzić niewielką piłeczkę przez kręty labirynt. Nie mogą do tego jednak używać słów a jedynie ruchów oczu. Zadaniem każdego z uczniów jest doprowadzenie piłeczki do bezpiecznego wyjścia. Ich spojrzenia mają być wymowne i sprecyzowane, tak żeby piłka wiedziała jak dalej ma się toczyć. Uczniowie wodzą wzrokiem góra, dół; lewo, prawo oraz po skosie.

Schody

Wskaż uczniom, że za chwilę ponownie będą podążać tam, gdzie zaprowadzi ich wyobraźnia. Spokojnym głosem poproś, aby zamknęli oczy i spróbowali wyobrazić sobie szerokie, kamienne schody, a następnie siebie stojącego u ich szczytu. Schody te są kręte i wiodą w dół do tajemniczego miejsca. Już za chwilę będziecie musieli po nich ostrożnie schodzić. Dla zabicia czasu postaracie się liczyć każdy stopień od 1 do 10-ciu. W miarę jak będziecie liczyć, poczujecie coraz większe odprężenie. 1, 2, 3 - schodzicie w dół i czujecie coraz większy spokój; 4, 5, 6 – jesteście coraz bardziej wyciszeni i odprężeni; 7, 8, 9, 10 – powoli otworzcie oczy.

10. Trening efektywnego czytania

Zleć uczniom wykonanie ćwiczenia dotyczącego poszerzania pola widzenia. Plansze przedstawiające schematy dla tego rodzaju zadania zostały zamieszczone w załączniku. Następnie opowiedz w dwóch/trzech zdaniach, jakie zagadnienia porusza tekst pt. „O trolu Pacie, który przestał być samolubem” znajdujący się w Kartach Pracy. Tuż po tym płynnie przejdźcie do treningu szybkiego czytania według dowolnej strategii. Po przeczytaniu tekstu poproś dzieci rozwiązać ćwiczenia znajdujące się poniżej.

11. Doświadczenie

Postaraj się, aby na każdych zajęciach znalazł się czas na wykonanie prostego doświadczenia. Dzieci uwielbiają tego rodzaju aktywności zwłaszcza, gdy mogą brać w nich czynny udział, a nie tylko obserwować. Eksperymentowanie pozwala na rozwój wyobraźni, pobudzanie zmysłów oraz wcielanie się w rolę odkrywcy. W atrakcyjny sposób możliwe staje się weryfikowanie ciekawych i ważnych dla nauki pytań. Ponadto tworząc tego rodzaju okazje edukacyjne kształtuje się w uczniach postawę dociekliwości, która wydaje się być niezbędna w wielu sferach życia. Proponowane poniżej doświadczenie można przeprowadzić przy użyciu prostych środków, które znajdą się w każdym domu. Pamiętaj, aby wykonywać je zgodnie ze wskazówkami, a dzieciom powtarzać, że podczas wykonywania doświadczeń niezbędne jest zachowanie ostrożności.

JAK PRZEBIEGA PROCES KOROZJI?

Materiały potrzebne do realizacji doświadczenia:

próbówka, opiłki żelaza lub wełna stalowa, talerz, flamaster, woda

Przebieg doświadczenia:

Czy słyszeliście kiedyś o cichym spalaniu? Czy ktoś z Was potrafi powiedzieć, czym ono jest? Jeśli nie to wypłuczcie przygotowaną próbówkę wodą i wsypcie do niej łyżeczkę opiłków żelaza. Kilka razy obróćcie próbówkę, aby jak najwięcej opiłków przylgnęło do jej mokrych ścianek. Resztę wysypcie. Zamiast opiłków żelaza możecie wetknąć też kłębek stalowej wełny. Wstawcie teraz próbówkę do góry nogami do talerza wypełnionego wodą na wysokość około centymetra. Zaznaczcie flamastrem poziom wody w próbówce i zostawcie talerz z wodą do kolejnych zajęć. Już następnego dnia zobaczycie, że żelazo nie jest szare, lecz rdzawoczerwone, poziom wody w próbówce się podniósł. Jeśli opiłków żelaza jest wystarczająco dużo, poziom wody w próbówce zrośnie do około jednej piątej wysokości.

Wnioski:

Część powietrza połączyła się z żelazem, w wyniku, czego powstała rdza. W tym związku chemicznym w postaci stałej powietrze zajmuje znacznie mniej przestrzeni niż w postaci gazowej, dlatego poziom wody w próbowce rośnie. Substancją w powietrzu, która w procesie korozji łączy się z żelazem, jest ten sam pierwiastek, który umożliwia palenie się świecy – tlen. A więc rdza jest związkiem żelaza i tlenu. W pozostałych składnikach powietrza płomień świecy zostałby natychmiast zduszony; dlatego główny składnik powietrza nosi nazwę azot (pochodzący od francuskiego *azote*; jest to złożeni greckich słów: przedrostka „a” - *przeciwny* i „zoo” – *życie, żyć*).³

12. Pożegnanie

Poproś, aby dzieci usiadły w okręgu na podłodze. W tym momencie powtórz najważniejsze informacje z dwóch części zajęć. Uczestnicy mogą także wypowiedzieć się, co im się podobało w dzisiejszych zajęciach; co szczególnie zapamiętali oraz co chcieliby zmienić. Kiedy uporządkujecie już wszystkie wiadomości, tak jak zawsze się pożegnajcie.

Uczniowie razem z prowadzącym stają w kręgu. Odchylają ręce do tyłu oraz łapią się za biodra zacieśniając tym samym stworzone koło. Pochylając się do przodu z całych sił krzyczą:

*Już zajęcia są skończone,
Każdy idzie w swoją stronę.
Lecz niedługo się widzimy,
Nową wiedzę zgromadzimy!*

PS. Nie zapomnijcie równie energicznie wykrzyknąć także nazwy grypy!

³ *Eksperymenty – Księga młodych odkrywców*; Kothe, R., (2010), wyd. Debit, Katowice; str. 93

KARTY PRACY UCZNIĄ
SCENARIUSZ 12
TEMAT ZAJĘĆ: Ł JAK ŁÓDŹ PODWODNA

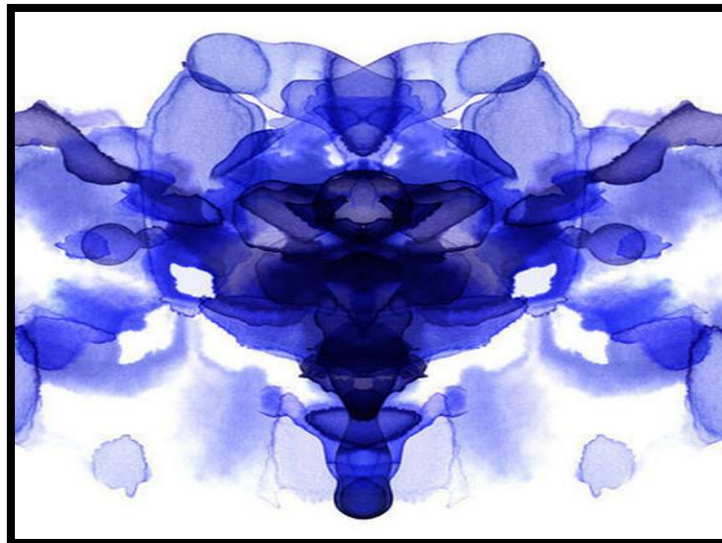
Odkrycie:

Odkrywca:

Rok odkrycia:

Ćwiczenie 1.

Przyjrzyj się ilustracji zamieszczonej poniżej, a następnie zapisz, co na niej widzisz. Swoją odpowiedź porównaj z zapisami kolegów i koleżanek z grupy.

4

Ćwiczenie 2.

W jak najkrótszym czasie postaraj się znaleźć błąd w zapisanym poniżej ciągu:

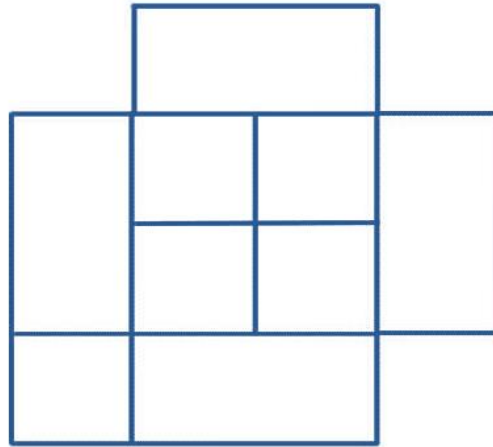
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52
53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 67 69 70 71 72 73 74 75 76 77
78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

⁴ <https://www.ofeminin.pl/lifestyle/testy-i-quizy/test-rorschacha-co-widzisz-na-tych-plamach/mz3gmzd>

Ćwiczenie 3.

Spróbuj policzyć, ile kwadratów znajduje się zmieszczonym poniżej obrazku. Odpowiedź zapisz obok.

Ćwiczenie 4.

Ułóż kilka różnych zdań według schematu przedstawionego poniżej. Postaraj się, aby żaden wyraz nie powtarzał się w kolumnie.

Kulawy klaun wchodzi na drabinę.

K.....K.....W.....N.....D.....

K.....K.....W.....N.....D.....

K.....K.....W.....N.....D.....

K.....K.....W.....N.....D.....

Ćwiczenie 5.

Postaraj się jak najdokładniej opisać przedstawiony poniżej przedmiot używając tylko wyrazów rozpoczynających się na literę „k” oraz „p”.

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 6.

Zobacz jak w prosty sposób możesz zapamiętać podane poniżej słówka w języku angielskim. Spróbuj utworzyć podobny schemat do wyrazów zapisanych na dole.

1. JOURNALIST – DZIENNIKARZ

JO + UR + NA + LIST = Dziennikarka Joanna uratowała nasz list.

2. LIBRARY – BIBLIOTEKA

LI + B + RARY = Literatura biblioteczna to rarytasy.

3. HANGRY – GŁODNY

HAN + GRY = Głodna Hania grymasi.

a. PAMIĘĆ – (ang.) MEMORY

.....
.....

b. DONICZKA – (ang.) FLOWERPOT

.....
.....

c. ZWYCIĘZCA – (ang.) WINNER

.....
.....

Ćwiczenie 7.

Przeczytaj tekst a następnie odpowiedz na pytania znajdujące się poniżej.

O trolu Pacie, który przestał być samolubem

Czarne chmury gromadzące się nad Zielonym Jarem były oznaką zbliżającego się deszczu. Pora deszczowa trwała tu miesiąc, dlatego wszyscy mieszkańcy gromadzili zapasy, upychając jedzenie w piwnicach pod ogromnymi drzewami.

Pat był małym trolom z długim ogonem i sterczącymi na boki wąsami. Nie lubił chodzić do szkoły, a kiedy przychodziła pora deszczowa szedł do sąsiadów i podkradał im zapasy. Chował je w swojej norce na wzgórzu, z której obserwował cały jar. Był bardzo leniwy, przez co nie potrafił znaleźć żadnego przyjaciela. Inne trole bały się Pata, bo nie rozmawiał z nikim, a do Jaru wychodził tylko w nocy, kiedy wszyscy już spali.

— Weź się wreszcie do pracy! — krzyczały trole, kiedy Pat leżał pod drzewem obserwując, jak wszyscy ciężko pracują w pocie czoła. Lubiał śmiać się ze staruszków, podstawiał haki małym trolom, a w niedzielę, zamiast spotykać się z mieszkańcami, wolał leżeć przed telewizorem, zajadając marchewkowe chipsy.

Kiedy nadeszła pora deszczowa, wszystko wkoło zostało zatopione milionami kropel. Poziom wody w rzece podnosił się i trolom groziła powódź. Wszyscy mieszkańcy Zielonego Jaru zgromadzili się więc pod ratuszem i wspólnymi siłami zaczęli budować tamę. Pat siedział na kamieniu, rzucając patykami w innych. Kiedy ktoś zwrócił mu uwagę, śmiał się głośno, tłumacząc, że to nie on. Burmistrz Zielonego Jaru prosił kilka razy Pata, żeby pomógł w budowaniu tamy, ale on miał wszystkich w nosie, szedł do domu i grał na komputerze.

Kiedy tama została zbudowana, woda w rzece rozlała się po bokach, tworząc małe jezioro. Pat spał wtedy w swoim domku z brzuszkiem do góry, bo właśnie zjadł skradzioną wczoraj z gospody sąsiada beczkę pysznego miodu. Nagle poczuł, że jego ogonek jest mokry. Zerwał się na równe nogi. Dookoła było pełno wody. W norce pływały meble, telewizor, a nawet łóżko, na którym spał. Kiedy doszedł do drzwi zobaczył, że znajduje się na środku wielkiego jeziora, w którym woda podnosiła się z każdą sekundą w górę.

— Ratunku! — krzyczał, ale nikt nie przychodził z pomocą. Wszyscy spali spokojnie w swoich domkach, bo wcześniej wspólnymi siłami zbudowali tamę i teraz woda nie mogła zalać Zielonego Jaru.

Woda sięgała już jego szyjki. Pat krzyczał głośno, usiłując wdrapać się na meble, ale te tonęły pod ciężarem trola. Jego krzyki usłyszał Burmistrz wychodzący właśnie z małym goblkiem na spacer. Po chwili stał razem z kilkoma trolami na tamie i patrzył na tonącego Pata.

Cała gromadka złapała się za ręce i zaczęła wchodzić powoli do jeziora, tak, że ostatni trol trzymał się drzewa, a burmistrz na przedzie wyciągał ręce, by

chwycić tonącego Pata. W międzyczasie, na tamie pojawili się wszyscy mieszkańcy Zielonego Jaru.

Kiedy Pat był już na brzegu, dostał ciepły koc, kubek gorącej czekolady, a żona pana Burmistrza pozwoliła mu zamieszkać razem z nimi w wielkim klonie. — Przepraszam, że nie pomagałem wam budować tej tamy. Byłem leniwy i samolubny. Podkradałem wam jedzenie, kiedy wy ciężko pracowaliście — płakał Pat ściskając w łapce pluszowego misia.— Cieszę się, że to wreszcie zrozumiałeś — powiedział Burmistrz, głaszcząc zmarzniętego Trola po główce — Nie możesz całe życie leniuchować i naśmiewać się ze wszystkich. Gdybyś nam pomógł, teraz twoja norka nie byłaby pod wodą.

Od tamtej pory Pat zawsze pomagał innym. Nosił zakupy starszym trolom, a kiedy przychodziła pora deszczowa, pomagał gromadzić zapasy wszystkim mieszkańcom Zielonego Jaru.⁵ [528]

1. Co było największą negatywną cechą Pata?

- a. Największą negatywną cechą Pata był egoizm.
- b. Największą negatywną cechą Pata było brak punktualności.
- c. Największą negatywną cechą Pata było lenistwo.
- d. Największą negatywną cechą Pata była dwulicowość.

2. Kiedy Pat uświadomił sobie, że warto jest pomagać ludziom?

- a. Pat uświadomił sobie ten fakt po rozmowie ze starszym bratem.
- b. Pat uświadomił sobie, że warto pomagać, gdy w chwili zagrożenia sam otrzymał od ludzi pomoc.
- c. Pat uświadomił sobie, że warto pomagać innym ludziom, gdy zaczęto mu za to płacić.
- d. Pat dowiedział się, że warto pomagać innym ludziom, kiedy obca osoba bezinteresownie zaprosiła go na obiad.

⁵ Halina i Paweł Miśkiewicz - *Bajka dla dziecka, które nie lubi pomagać innym, czyli o trolu Pacie, który przestał być samolubem*; (2010); w: Szufłada z bajkami; Jelenia Góra, str. 179-180; (dostęp http://www.dbc.wroc.pl/Content/3913/szuflada_z_bajkami.pdf)

SKRYPT DLA NAUCZYCIELA
SCENARIUSZ 12
TEMAT ZAJĘĆ: Ł JAK ŁÓDŹ PODWODNA

*Czas trwania zajęć przewidziany został na dwie jednostki lekcyjne.
Grupą docelową są uczniowie w wieku od 9 do 13 lat
uczęszczający na zajęcia z efektywnej nauki.*

Cele dydaktyczne:

A. Uczeń potrafi:

- Uczeń potrafi wykonywać ćwiczenia wprowadzające do efektywnej nauki;
- Uczeń potrafi brać udział w ćwiczeniach aktywizujących związanych z rozgrzewką ruchowo-umysłową;
- Uczeń potrafi powiedzieć, czym jest technika słów zastępczych oraz kiedy się ją stosuje;
- Uczeń potrafi wykonywać ćwiczenia związane z treningiem efektywnego czytania;
- Uczeń przy pomocy kostek do gry potrafi wykonywać ćwiczenia rozwijające pamięć wzrokową;
- Uczeń potrafi opowiedzieć historię wynalezienia i opatentowania łodzi podwodnej;
- Uczeń potrafi wykonać doświadczenie opisane w scenariuszu oraz podaje płynące z niego wnioski;
- Uczeń potrafi podejmować aktywność twórczą;
- Uczeń potrafi myśleć w sposób oryginalny i innowacyjny;
- Uczeń potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie;
- Uczeń potrafi pracować samodzielnie oraz w grupie.

B. Uczeń zna/ uczeń wie:

- Uczeń wie, na czym polega trening efektywnej nauki;

- Uczeń wie, jakie reguły ułatwiają szybkie czytanie oraz czytanie ze zrozumieniem;
- Uczeń wie, na czym polega technika słów zastępczych oraz jak z niej korzystać;
- Uczeń wie, jak przy pomocy kostek do gry można ćwiczyć refleks oraz pamięć wzrokową;
- Uczeń wie, jak wynaleziono i opatentowano łódź podwodną;
- Uczeń wie, jakie wnioski płyną z doświadczenia przeprowadzonego na zajęciach;
- Uczeń wie, jak wyglądają ćwiczenia aktywizujące związane z rozgrzewką ruchowo-umysłową;
- Uczeń wie, jak efektywnie pracować w grupie.

C. Postawy ucznia:

- Uczeń dzięki przygotowanym ćwiczeniom rozwija postawę otwartości dla zdobywania wiedzy;
- Uczeń dzięki opisanym eksperymentom rozwija postawę dociekliwości naukowej;
- Uczeń dzięki zadaniom twórczym rozwija postawę tolerancji dla nieszablonowych i oryginalnych rozwiązań;
- Uczeń dzięki ćwiczeniom grupowym rozwija postawę akceptacji i szacunku dla pomysłów innych uczestników zajęć;

Przy pomocy proponowanego scenariusza będziesz mieć okazję do:

- Stworzenia możliwości zintegrowania się uczestników zajęć;
- Kształcenia umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- Poprawiania tempa czytania oraz szerokości pola widzenia;
- Prezentowania technik efektywnej nauki;
- Przedstawiania metod skutecznego zapamiętywania;
- Ćwiczenia pamięci błyskotliwej oraz wzrokowej;
- Pobudzania myślenia problemowego oraz innowacyjnego;

- Rozwijania wyobraźni twórczej;
- Prezentowania ciekawych i prostych eksperymentów chemicznych lub fizycznych;
- Stosowania ćwiczeń relaksacyjnych oraz dramowych;
- Kształcenia umiejętności pracy w grupie.

Umiejętności, którą ułatwią Ci prowadzenie zajęć:

- Umiejętność posługiwania się synkretycznymi metodami efektywnej nauki;
- Umiejętność posługiwania się wiedzą z zakresu procesu twórczego i myślenia dywergencyjnego;
- Umiejętność modyfikowania proponowanego materiału w zależności od indywidualnych potrzeb i wieku grupy, z którą pracujesz;
- Umiejętność monitorowania postępów dziecka;
- Umiejętność prowadzenia dyskusji grupowej;
- Umiejętność opowiadania historii w sposób narracyjny;
- Umiejętność przeprowadzenia opisanego w scenariuszu doświadczenia.

Wykaz środków dydaktycznych niezbędnych realizacji scenariusza:

Ćwiczenia aktywizujące:	<ul style="list-style-type: none">• Kilka cytryn;• Szeroka taśma klejąca;
Eksperyment:	<ul style="list-style-type: none">• Próbówka,• Opilki żelaza lub wełna stalowa;• Talerz;• Flamaster;• Woda

Opcjonalnie do realizacji doświadczenia możesz także przygotować fartuszki laboratoryjne, jednorazowe rękawiczki oraz okulary ochronne. Pamiętaj jednak, że nie jest to obowiązkowy warunek.